

Bibliografia / Bibliografía

Referències senyalades en el text amb la numeració aràbiga que les acompanya.
Referencias señaladas en el texto con la numeración arábica que las acompaña.

- [1] Abad, A., 1997. La colección de Petrefactos del Museo de los Salvador de Barcelona. Siglos XVII, XVIII y primera mitad del XIX. *Batalleria*, 7: 57–73.
- [2] Abad, A., 2003. Traspàs del Dr. Villalta *Butll. dels Amics del Museu Geològic del Seminari de Barcelona*, X, 37: 1–4.
- [3] Abad, A., 2004. 125 anys del Museu Martorell. *Butll. dels Amics del Museu Geològic del Seminari de Barcelona*, XI, 39: 1–4.
- [4] Abella, J., Curto, C. & Fabre, J., 2001. Bellmunt del Priorato. Un yacimiento histórico en Cataluña. *Bocamina*, 7: 30–63.
- [5] Aguilar–Amat, J. B., 1924. Dades per a un catàleg dels Mamífers de Catalunya. *Trabajos del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona*, vol VII(4): 1–52. Publicacions de la Junta de Ciencias Naturales de Barcelona.
- [6] Álbum de fotografías, 1896. *Barcelona á la vista, de la capital y sus alrededores*. Fotografías de Fernando Rus, grabado de Pedro Bonet, texto de Julio Fco. Guibernau. Barcelona. Antonio López editor, Librería Española.
- [7] Alcobé, S., 1955. El Dr. D. Francisco Pardillo Vaquer. A: *Tomo de homenaje póstumo al Dr. D. Francisco Pardillo Vaquer*. Universidad de Barcelona, Secretaría de Publicaciones, Facultad de Ciencias: III–IX.
- [8] Almera, J. & Bofill, A., 1903. Consideraciones sobre los restos fósiles cuaternarios de la caverna de Gracia (Barcelona). *Mem. Real Acad. Cien. y Artes de Barcelona*, (3)4: 447–459, 3 láms.
- [9] Almera, J. & Faura, M., 1918. Enumeració de les espècies fòssils dels terrenys paleozoics de la província de Barcelona (recollides en la preparació del Mapa Geològic de Catalunya). *Junta de Ciències Naturals de Barcelona*. Anuari III: 119–135.
- [10] Álvarez López, E., entre 1935 y 1939. *Félix de Azara*. Biblioteca de la Cultura Española, vol 11. M. Aguilar, Ed. Madrid. 262 pág.
- [11] Anónimo, 1906. *Catálogo de la Sección de Tejidos, Bordados y Encajes. Museos Artísiticos Municipales*. Ayuntamiento Constitucional de Barcelona: 1–352 / I–XVIII.
- [12] Anónimo, 1907. Barcelona. Las Ciencias Naturales en el Parque. Revista *La Actualidad*, Año II, 73, 20 de diciembre de 1907.
- [13] Anónimo, 1916. La Societat de Ciències Naturals de Barcelona. Club Muntanyenc. *Barcelona Atracción de Forasteros*, VI, 70: 1–13.
- [14] Anónimo, 1966. *Minerales*. Fotografías de minerales de la colección Cervelló. Editado por Scheelita–Daco, Barcelona.
- [15] Antón, J., 2003. Meteoritos, rocas fosforescentes y el mamut de Pedralbes. *El País*, "La Cultura", sábado 13 de diciembre de 2003: 37.

- [16] Aragonès, E., 1992. Luis Mariano Vidal y la Comisión del Mapa Geológico de España (1873–1900). *Bol. Geológico y Minero*, 103(6): 1054–1097. Madrid.
- [17] Aragonès, E., 1998. El mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona: de l'escala 1:100.000 a la 1:40.000 (1884–1891). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 7: 129–174.
- [18] Aragonès, E., 1999. *La Société Géologique de France a Catalunya* (setembre–octubre de 1898). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 8: 113–155.
- [19] Aragonès, E., 2001. Descobrint el vulcanisme quaternari de la Garrotxa: de les observacions precientífiques als primers estudis geològics (s. XVI–XIX). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 10: 77–125.
- [20] Aragonès, E., 2005. El mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona: la sèrie 1:40.000 (1888–1914). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 13: 115–280.
- [21] Aragonès, E., 2006 (en premsa). Marià Faura i Sans i el Servei del Mapa Geològic de Catalunya. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 14.
- [22] Ayuntamiento Constitucional de Barcelona, 1899. Informe relativo a la organización y sucesivo desenvolvimiento de los Museos y Parque histórico–naturales de Barcelona. Junta técnica de los Museos de Ciencias Naturales, Parque Zoológico y Jardín Botánico. 31 pág.
- [23] Barri, M. J., Farré, M. C., Mendoza, C., Ocaña, T. & Sendra, E., 1979. *Guia dels Museus de Catalunya*. Caixa de Pensions "La Caixa". Barcelona. 124 pág.
- [24] Bassegoda Nonell, J., 1980. El autor del Museu Martorell. *La Vanguardia*, 15/4/80, Barcelona.
- [25] Bassegoda Nonell, J., 1982. Centenario del Museo Martorell en el Parque de la Ciudadela. *La Vanguardia*, 16/8/1982. Barcelona.
- [26] Batet, J., 1886. *Nociones de geografía de Cataluña, para uso de las escuelas de primera enseñanza*. Tipografía Española, Barcelona. 102 pág.
- [27] Bofill y Poch, A., 1905. *Francisco Martorell y Peña. Apuntes biográficos, galería de retratos de Bienhechores de la Enseñanza*. Mariano Galve impresor, Barcelona. 21 pág.
- [28] Bofill y Poch, A., 1912. *Catálogo de la Colección Mineralógica del Museo Municipal de Ciencias Naturales (Museo Martorell) Barcelona*. A. López Robert impresor, Barcelona. 88 pág.
- [29] Bofill y Poch, A., 1916. *Memòria sobre l'origen i desenrotlló del Museu Martorell*. Junta de Ciencias Naturales de Barcelona. Anuari I: 33–45.
- [30] Bofill, A. & Haas, F., 1920. Estudi sobre la Malacologia de les valls pirenaïques V. Conca del Llobregat. *Treballs del Museu de Ciències Naturals de Barcelona*, vol III, núm. 4, sèrie Zoològica XIII, 452 pàg., 4 làms., 1 il·l.
- [31] Bofill, A. & Haas, F., 1921. Estudi sobre la Malacologia de les valls pirenaïques VII. Vall d'Aran. *Treballs del Museu de Ciències Naturals de Barcelona*, vol III, núm. 6, sèrie Zoològica XV, 105 pàg., 1 làms., 1 il·l.
- [32] Bolós, F., 1841. *Noticia sobre los extinguidos volcanes de la villa de Olot*. Imprenta de los herederos de la Vda. Pla, Barcelona, 2ª edición. 86 pág., 1 mapa.
- [33] Buscalioni, A. D. & Sanz, J. L., 1990. La familia Atoposauridae: una aproximación a la historia de los cocodrilos enanos. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 1: 77–89.

- [34] Cadevall, J. & Font i Quer, P., 1936. *Flora de Catalunya*, vol VI. Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències, Barcelona. 354 pàg.
- [35] Cadevall, J. & Sallent, A., 1915. *Flora de Catalunya*, vol II. Institut de Ciències, Barcelona. 266 pàg.
- [36] Calonge Congregado, N., 2004. El Museu Martorell: bressol dels museus municipals de Barcelona, *Serra d'Or*, 537: 35–37.
- [37] Camarasa, J. M., 1989. *Botànica i botànics dels Països Catalans*. Biblioteca Universitària, 10. Enciclopèdia Catalana, Barcelona. 269 pàg.
- [38] Camarasa, J. M., 2000. *Cent anys de passió per la natura. Una història de la Institució Catalana d'Història Natural (1899–1999)*. Inst. Catalana d'Hist. Nat., Barcelona. 183 pàg.
- [39] Campo, M., 1992. El Gabinet Numismàtic de Catalunya. *Barcelona Metròpolis Mediterrània*, 23: 112–114.
- [40] Casanova, E., 1997. *L'ós del Pirineu, crònica d'un extermini*. Pagès editors, Lleida. 327 pàg.
- [41] Catálogo, 1888. *Catálogo de la colección conchiológica que fué de D. Francisco Martorell y Peña, legada por dicho señor a la ciudad de Barcelona y existente en el Museo Martorell de la propia ciudad*. Tipo-litografía de los sucesores de N. Ramírez y C^a, Barcelona. 94 pàg.
- [42] Cazurro, M., San Miguel, M. & Pardillo, F., 1924. *El Ilmo. Señor D. Luis Mª Vidal Carreras. Ingeniero de Minas (1842–1922). Su vida, sus obras científicas y colecciones*. Publ. de la Junta de Ciencias Naturales. Museo de Ciencias Naturales. Barcelona. 56 pàg.
- [43] *Centenari del Museu de Geologia (Museu Martorell, 1878–1978)*. Ajuntament de Barcelona, 1978. Programa d'actes commemoratius. 38 pàg.
- [44] Closas, J., 1953. Las actividades científicas en el Club Montañés Barcelonés. *Ciencia y Montaña*, 2: 41–45. Barcelona.
- [45] Cuello i Subirana, J., 1982. Un segle enrera. La creació del Museu Martorell. *L'Avenç*, 53: 658–662. Barcelona.
- [46] Curto, C., 1996. Catálogo de meteoritos y tectitas de la colección del Museo de Geología de Barcelona. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 5: 283–309.
- [47] Curto, C., 2000. Catálogo de gemas facetadas transparentes de la colección mineralógica del Museo de Geología de Barcelona. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 9: 167–203.
- [48] *Diario de Barcelona*, 1882. Sección sobre Barcelona. Edición de mañana. Martes 26 de setiembre de 1882: 11636–11637.
- [49] Díaz, N., Gimeno, D. & Segura, C., 1996. Revisión de las colecciones de rocas riolíticas catalanas del Museo de Geología y de la Facultad de Geología de la Universitat de Barcelona. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 5: 255–281.
- [50] Ellenberger, P., 1977. Quelques précisions sur l'anatomie et la place systématique très spéciale de *Cosesaurus aviceps*. *Cuadernos de Geología Ibérica*, 4: 169–188.
- [51] Ellenberger, P. & Villalta, J. F. de, 1974. Sur la présence d'un ancêtre probable des Oiseaux dans le Muschelkalk supérieur de Catalogne (Espagne). Note préliminaire. *Acta Geológica Hispánica*, 9(5): 162–168.

- [52] Enciclopedia Universal Ilustrada Espasa–Calpe, S. A. Madrid–Barcelona. Tomo 37 (pág. 604).
- [53] *Environment and culture. 2nd International Exhibition of Minerals and Fossils*, 1994. National Archaeological Museum Athens, Greece. Greek Association of Mineral and Fossil Collectors. 72 pàg. Museu de Geologia de Barcelona: 66–69.
- [54] Escalier des Orres, P., 1980. Centenaire du Musée Municipal de Géologie de Barcelone, Espagne. *Minéraux et fossiles*, 67: 35–38.
- [55] Espinós, J. R., 1979. Notas para un Centenario. Recordando al fundador de un museo: Iltre. Sr. D. Francisco Martorell Peña. *Rev. Grup Mineralògic Català*, 3: 7–8. Barcelona.
- [56] *Exposición Universal de Barcelona, 1888*. Catálogo oficial, especial de España. Imprenta de los sucesores de N. Ramírez y C^{ia}. Barcelona. 389 pàg.
- [57] Fagnani, G., 1980. *El coleccionismo de minerales en el momento actual*. Museu de Geologia. Ajuntament de Barcelona. Serveis de Cultura. 21 pàg.
- [58] Fallot, P. & Blanchet, F., 1923. Observations sur la faune des terrains jurassiques de la région de Cardó et de Tortosa (Prov. de Tarragone). *Treballs de la Inst. Catalana d'Hist. Natural*, 6: 73–263, XIII pl.. Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.
- [59] Faura, M., 1907. Resenya biogràfica y bibliogràfica de D. Carles de Gimbernat. A: *Linneo en España. Homenaje a Linneo en su segundo centenario (1707–1907)*: 183–202. Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales, Zaragoza.
- [60] Faura, M., 1921. Meteorits caiguts a Catalunya. *Butll. Centre Excursionista de Catalunya*, 322: 23 pàg.
- [61] Faura, M., 1922. Meteoritos caidos en la Península Ibérica. *Rev. Ibérica*, 17/18, 70 pàg., 3 lám.
- [62] Faura, M., 1922. Explicació de la fulla núm. 34, Vilafranca del Penedès. *Servei de Mapa Geològic de Catalunya, escala 1:100.000*. Mancomunitat de Catalunya, Junta de Ciències Naturals de Barcelona. 95 pàg.
- [63] Faura, M., 1923. Explicació de la fulla núm. 24, Sant Feliu de Guíxols. *Servei de Mapa Geològic de Catalunya, escala 1:100.000*. Mancomunitat de Catalunya, Junta de Ciències Naturals de Barcelona. 88 pàg.
- [64] Faura, M., 1923. Explicació de la fulla núm. 39, Vilanova i la Geltrú. *Servei de Mapa Geològic de Catalunya, escala 1:100.000*. Mancomunitat de Catalunya, Junta de Ciències Naturals de Barcelona. 112 pàg.
- [65] Faura, M., 1923. Explicació de la fulla núm. 43, Les Goles de l'Ebre. *Servei de Mapa Geològic de Catalunya, escala 1:100.000*. Mancomunitat de Catalunya, Junta de Ciències Naturals de Barcelona. 61 pàg.
- [66] Fernández de Villalta, J., 1962. Dos coleópteros fósiles procedentes de la depresión de Cerdanya (Lérida). *Estudios Geológicos*, 18: 105–109.
- [67] Fradera, J. M., 1993. Ciència i negoci amb rerafons colonial al segle XIX català (set vinyetes i un epíleg). *L'Avenç*, 172: 30–57. Barcelona.
- [68] Font i Sagué, N., 1907. Botanichs catalans anteriors a Linneo. A: *Linneo en España. Homenaje a Linneo en su segundo centenario (1707–1907)*: 113–125. Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales, Zaragoza.

- [69] Gallemí, J., 1986. Didáctica del Museu de Geologia de Barcelona. *Memorias del 3er Simposio sobre Enseñanza de la Geología*, Barcelona, septiembre de 1984. ICE–Universitat de Barcelona: 149–154.
- [70] Gallemí, J. et al., 1988. *Història Natural dels Països Catalans. Vol 15. "Registre fòssil"*. Enciclopèdia Catalana S. A., Barcelona. 478 pàg.
- [71] Garrut, J. M., 1976. *L'Exposició Universal de Barcelona de 1888. Col·lecció "A. Duran i Sanpere"*, 3. Servicio de Publicaciones, Delegación de Cultura, Ayuntamiento de Barcelona. 58 pàg.
- [72] Gil, J., 1980. Quien es ... Josep Cervelló. *Grup Mineralògic Català*, any III, 10: 23–24. Barcelona.
- [73] Gimeno Torrente, D., 1995. Las rocas de textura traquítica de Vilacolum (Girona): correcciones al catálogo de la colección de Grandes Bloques del Museo de Geología de Barcelona. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 4: 211–223.
- [74] Gómez–Alba, J., 1988. *Guía de campo de los fósiles de España y de Europa*. Ediciones Omega, S. A. Barcelona: I–XLIV / 1–925.
- [75] Gómez–Alba, J., 1990. El Museo de Geología de Barcelona: desde su fundación a la Junta de Ciencias Naturales (1878–1905). *Treballs Mus. Geol. Barcelona*, 1: 7–34.
- [76] Gómez–Alba, J., 1992a. Decàpodes fòssils d'Espanya (Decapoda, Cretaci–Plistocè) conservats al Museu de Geologia de Barcelona. Museu de Geologia. *Catàleg de Col·leccions*, 1. Regiduria de Publicacions. Ajuntament de Barcelona. 47 pàg. (català–castellà.)
- [77] Gómez–Alba, J., 1992b. La construcció del Museu Martorell (1878–1882). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 2: 5–12.
- [78] Gómez–Alba, J., 1992c. *Lluís Marià Vidal (1842–1922). Biografia*. Museu de Geologia. Ajuntament de Barcelona. 174 pàg.
- [79] Gómez–Alba, J., 1992d. *Catálogo razonado de los yacimientos con vertebrados fósiles de España del Museo de Geología de Barcelona. Historia de la Institución*. XII + 595 pág., 17 cuadros, 15 láms. Tesis doctoral. Univ. Autònoma de Barcelona. Bellaterra. Inédita. (Un exemplar a la Biblioteca del Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella.)
- [80] Gómez–Alba, J., 1995a. Jaume Almera i Comas. A: *Ciència i tècnica als Països Catalans: una aproximació biogràfica*: 597–621 (Camarasa, J. M., Ed.). Fundació Catalana per a la Recerca. Barcelona.
- [81] Gómez–Alba, J., 1995b. Marià Faura i Sans. A: *Ciència i Tècnica als Països Catalans: una aproximació biogràfica*: 1119–1146 (Camarasa, J. M., Ed.). Fundació Catalana per a la Recerca, Barcelona.
- [82] Gómez–Alba, J., 1995c. Lluís Marià Vidal i Carreras. A: *Ciència i Tècnica als Països Catalans: una aproximació biogràfica*: 555–594 (Camarasa, J. M., Ed.). Fundació Catalana per a la Recerca, Barcelona.
- [83] Gómez–Alba, J., 1997. Catálogo razonado de los vertebrados fósiles de España del Museo de Geología de Barcelona (1882–1982). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 6: 5–289.
- [84] Gómez–Alba, J., 1999. Catàleg de l'exposició "*Els primers vertebrats fòssils descoberts a Catalunya*". Museu de Geologia de Barcelona (abril–setembre de 1999) (original en castellà, traducció al català: J. Gallemí). 21 pàg.

- [85] Gómez-Alba, J., 2001. El mamut y la colección petrológica de grandes bloques del Parque de la Ciudadela (Barcelona, España). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 10: 5–76.
- [86] Gómez-Alba, J. (en preparació). La cuenca carbonífera de Surroca–Ogassa. Historia minera y geológica y catálogo de la flora carbonífera catalana del Museo de Ciencias Naturales de la Ciutadella, Barcelona. *Monografies del Museu de Ciències Naturals*, 4.
- [87] Gorchs, J. & Sol, J., 1978. La investigación científica en Barcelona. *Miscellanea Barcinonensis*, 49: 129–142.
- [88] Graells, M. P., 1897. *Fauna mastodológica ibérica*. Mem. Real Acad. de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales de Madrid. T. XVII: 1–806, 22 lám. 2 mapas.
- [89] *Gran Enciclopedia Catalana*, 1986–1988. Ed. Enciclopèdia Catalana, S. A., Barcelona.
- [90] Guia, 1917. Guia de les instal·lacions i Serveis de la Junta de Ciències Naturals. Publicacions de la Junta de Ciències Naturals de Barcelona, Parc de Barcelona. 138 pàg.
- [91] Guía, 1930. Guía ilustrada de los Archivos, Bibliotecas, Museos y entidades análogas de Barcelona, publicada por la *Sociedad de atracción de forasteros* en el mes de Junio del año MCMXXX. 113 pág.
- [92] Guia-Plànol, 2006. *Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella (Edifici de Geologia–Edifici de Zoologia)*, Fulletó explicatiu, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona.
- [93] Howe, S. R., Sharpe, T. & Torrens, H. S., 1981. *Ichthyosaurs: a history of fossil "sea-dragons"*. National Museum of Wales. Cardiff: 1–32.
- [94] Huertas Clavería, J. M., 2003. El primer museo cumple 125 años. *La Vanguardia*, "Vivir en Barcelona", lunes 8 de diciembre de 2003: 5.
- [95] Ibarra, M. de, 1943. Ignacio de Sagarra y de Castellarnau. Nota necrológica. *Graellsia*. Revista de Entomólogos Españoles. Tomo I, 6: 25–32.
- [96] Iglésies, J., 1963. *Mossèn Norbert Font i Sagué. (L'introducció de l'Espeleologia a Catalunya)*. Col. "Arxiu Bibliogràfic Excursionista". Rafael Dalmau, Editor, Barcelona. 64 pàg.
- [97] Institució Catalana d'Història Natural – VV.AA. 1937–1949. Necrologies. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, vol XXXVII: 108–134.
- [98] Jou, D. (coordinador), 2000. *Tresors de la Natura*. Catàleg de l'exposició. Museu de Zoologia, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona. 270 pàg.
- [99] Junta de Ciències Naturals de Barcelona, 1916–1918. Anuari I (1916); Anuari II (1) (1917); Anuari II (2) (1917); Anuari III (1918). Museu Martorell. Barcelona.
- [100] Junta de Ciències Naturals de Barcelona, 1919–1920. *Memòria anual*. Museu de Ciències Naturals, Ajuntament i Diputació de Barcelona. 57 pàg., 2 làmines.
- [101] Junta de Ciències Naturals de Barcelona, 1920–1921. *Memòria anual*. Museu de Ciències Naturals, Ajuntament de Barcelona i Mancomunitat de Catalunya. 77 pàg., 1 làmina.
- [102] Keil, K., Conrad, G. H., King, E. A., San Miguel, A., 1986. Petrology and classification of the Garraf Spain Chondrite. *Meteoritics*, 21(1): 125–129.
- [103] L. B., 1981. Coleccionismo. Evocación de un admirable minerólogo: Josep Cervelló. *La Vanguardia*, "fin de semana", viernes 6 de marzo de 1981. pàg. 29.

- [104] Lambert, J., 1927–1928. *Revision des Échinides fossiles de la Catalogne*. Memorias del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona. Serie Geológica, I(1): 1–102, pls. I–IV (1927); I(2): 1–62, pls. V–VIII (1928). Barcelona.
- [105] Maragall, P., 1990. Presentació de Treballs del Museu de Geologia de Barcelona. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 1: 5.
- [106] Marcet, J., 1943. *Bodas de plata científicas: 1918–1943*. Barcelona. 19 pág.
- [107] Marcet, J., 1947. Rocas eruptivas de las Gabarras y de la zona adyacente de la Costa Brava catalana. *Trabajos del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona, Nueva serie geológica* vol. I, 1: 1–73, 4 figuras.
- [108] Marès, F., 2000. *El mundo fascinante del coleccionismo y de las antigüedades. Memorias de la vida de un coleccionista*. Museu Frederic Marès de Barcelona. Reproducció de l'edició de 1977. 413 pàg.
- [109] Martorell y Peña, J., Ed., 1879. *Apuntes arqueológicos de D. Francisco Martorell y Peña, ordenados por Salvador Sanpere y Miquel*. Imprenta y librería Vicente Dorca, Gerona. 221 pág., 1 mapa, 1 índice.
- [110] Martorell y Peña, M., 1879. *Catálogos sinonímicos de los Insectos encontrados en Cataluña, aumentados con los recientemente hallados por el Autor, en los diversos órdenes de los Coleópteros, Hemípteros, Hymenópteros, Ortópteros, Lepidópteros, Dípteros y Neurópteros*. Establecimiento tipográfico de los sucesores de N. Ramírez y C^a. Barcelona. 201 pág.
- [111] Mas, M. & Vidal, J., 2001. Minerals en miniatura. *Cavall Fort*, 941: 4–5. Barcelona.
- [112] Masriera, A., 1978. *El Museu de Geologia (Museu Martorell): un segle d'història, 1878–1978*. Museu de Geologia, Ajuntament de Barcelona. 19 pág.
- [113] Masriera, A., 1983. Història geològica de Barcelona: allò que ben segur es va esdevenir. *Ciència*, 27: 16–19. Barcelona.
- [114] Masriera, A., 1992. *L'Alligatorium* de la Col·lecció Vidal. *Barcelona Metròpolis Mediterrània*, 38: 61–64.
- [115] Masriera, A., 1993. VIII Jornadas de Paleontología (Barcelona, 8–10 de octubre de 1992). *Noticias Paleontológicas*, 21: 5–7.
- [116] Masriera, A., 1995. Reflexions sobre el paper educatiu i els recursos didàctics del Museu de Geologia de Barcelona. A: *4t Simposi sobre l'ensenyament de les Ciències Naturals*: 299–303. Barcelona.
- [117] Masriera, A., 2000. Consideracions sobre alguns instruments científics del Museu de Geologia de Barcelona. A: *Actes V Trobada d'història de la Ciència i de la Tècnica*: 211–217. SCHCT, Barcelona.
- [118] Masriera, A., 2003. El Museu Martorell, 125 anys d'un museu històric i la seva aportació a la geologia catalana. A: *Actes VII Trobada d'història de la Ciència i de la Tècnica*: 569–577. SCHCT, Barcelona.
- [119] Masriera, A., 2006. Sobre un retrat de Francesc Martorell i Peña (1822–1878), fundador del Museu Martorell de Barcelona i pioner dels estudis arqueològics a les Illes Balears. *Actes VIII Trobada d'història de la Ciència i la Tècnica*. Mallorca SCHCT, IEC, 2004: 423–430.

- [120] Masriera, A., Caminal, A., Navarro, R., Planella, V. & Samper, J. A., 2005. Les roques del Temple de la Sagrada Família. Un itinerari petrogràfic a través dels seus elements arquitectònics i ornamentals. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 13: 83–113.
- [121] Masriera, A., Planella, V. & Samper, J. A., 1997. Les nostres roques: una visió insòlita. *Barcelona Metròpolis Mediterrània*, 38: 62–63.
- [122] Mir, J., 1989. El Museo de Geología de Barcelona y elogio de Don Luís Mariano Vidal Carreras. *Industria Minera*. Enero, 1989: 7–14. Madrid.
- [123] Museu de Geologia de Barcelona, 2004. In memoriam: Alfredo San Miguel Arribas (1917–2004). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 12: 5–7.
- [124] Navás, L., 1922. Algunos fósiles de Libros (Teruel). *Bol. Soc. Ibérica de Ciencias Naturales*. Marzo–abril de 1922: 1–10.
- [125] Osborn, H. F., 1936–1942. *Proboscides: a monograph of discovery, evolution, migration and extinction of the mastodons and elephants of the world*. American Museum of Natural History, New York, vol I (1936): 802 pàg; vol II (1942): 1676 pàg.
- [126] Pardillo, F., 1921. Escolcita de Estopanyà (Huesca). *Mem. Real Acad. Ciencias y Artes de Barcelona*, 16(12): 405–410.
- [127] Pardillo, F., 1924. Dades per a la mineralogia de Catalunya. *Treballs del Mus. Ciènc. Nat. de Barcelona*, 9(1): 1–22, 8 làmines.
- [128] Pardillo, F., 1932. Minerals de Bellmunt (Tarragona). I. Baritina, formes accessòries i grau de complicació de les zones. *Treballs del Mus. Ciènc. Nat. de Barcelona*, 9(4): 1–27.
- [129] Pardillo, F. & Gil, F., 1916. Píromorfita de Horcajo (Ciudad Real). *Mem. Real Soc. Española Hist. Nat.*, 10(6): 331–340, 3 làmines.
- [130] Parra del Río, M. D., 1993. *Los "Planos Geognósticos de los Alpes, la Suiza y el Tirol" de Carlos de Gimbernat*. Col. Theatrum Naturae, Ediciones Doce Calles, Aranjuez. 383 pàg.
- [131] Pilleri, G., 1990. Miocene cetacean remains from mediterranean Spain. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 1: 43–76.
- [132] Plaziat, J. C., 1973. *Vidaliella gerundensis* (Vidal) et les autres Bulimoïdes de l'Éocène du Nord de l'Espagne et du Sud de la France. Caractérisation paléobiométrique et descriptive de l'espèce et répartition stratigraphique des *Vidaliella* et *Romanella* de ce domaine. *Paléobiologie continentale*, 4(3): 1–34, 4 làms.
- [133] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1919–1920. Nòmina del personal acadèmic. *Necrològica del M. Il·ltre. Dr. D. Jaime Almera y Comas († 15 febrero 1919)*: 58–84.
- [134] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1922–1923. Nòmina del personal acadèmic. *Necrològica del Dr. D. Juan Cadevall y Diars († 9 noviembre 1921)*: 54–65.
- [135] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1922–1923. Nòmina del personal acadèmic. *Necrològica del Ilmo. Sr. D. Luis Vidal y Carreras († 10 enero 1922)*: 66–88.
- [136] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1929–1930. Nòmina del personal acadèmic. *Necrològica de D. Arturo Bofill y Poch († 16 junio 1929)*: 66–85.

- [137] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1961–1962. Nòmina del personal acadèmic i anuario de la corporación. *Necrologia del Dr. D. Maximino San Miguel de la Cámara* († 20 mayo 1961): 97–103.
- [138] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1964–1965. Nòmina del personal acadèmic i anuario de la corporación. *Necrologia del Dr. D. Jaime Marcet Riba* († 25 de noviembre 1963): 91–95.
- [139] Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona, 1964–1965. Nòmina del personal acadèmic i anuario de la corporación. *Necrologia del Dr. D. Pio Font Quer* († 2 enero 1964): 85–90.
- [140] Reguant, S., 1978. *La geologia catalana: ahir, avui i demà*. Museu de Geologia, Ajuntament de Barcelona: 1–25.
- [141] Sagarra, I. de, 1924. Documents per l'estudi de la variació dels Lepidòpters catalans. *Trabajos del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona*, vol XI(1):1–19.
- [142] Sagarra, I. de, 1927. El Montseny. *Ciència*, 20: 595–624, 2 làmines. Barcelona.
- [143] Sáinz de Baranda, B. & García García, G., 1996. Famous mineral localities: the Picos de Europa lead–zinc deposits, Spain. *The Mineralogical Record*, 27: 178–188.
- [144] San Miquel de la Cámara, M., 1921. Catálogo de la colección de rocas, grandes bloques, del Parque de Barcelona. *Treb. Mus. Cien. Nat. Barcelona*, vol VI(1): 1–67, 74 figs.
- [145] San Miquel de la Cámara, M., 1929. Catálogo de las rocas eruptivas de la provincia de Barcelona, que forman parte de la colección de rocas del Museo de Geología de Barcelona. *Instituto Geológico–Topográfico. Diputación Provincial de Barcelona*, I: 1–68.
- [146] San Miquel de la Cámara, M., 1930. Catálogo de las rocas metamórficas de la provincia de Barcelona que forman parte de la colección de rocas del Museo de Geología de Barcelona. *Instituto Geológico–Topográfico. Diputación Provincial de Barcelona*, III: 1–40, 4 planos.
- [147] San Miquel de la Cámara, M. & Marcet Riba, J., 1926. Région volcanique d'Olot. Excursion C–4. XIV Congrès Géologique International Madrid, 1926: 1–135.
- [148] Santanach, P., 1995. La geologia regional, clau de volta del mètode geològic. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 63: 5–16.
- [149] Sanz de Siria, A., 1992. Estudio de la macroflora oligocena de las cercanías de Cervera (Colección Martí Madern del Museo de Geología de Barcelona). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 2: 269–379, 7 làmines.
- [150] Smith, A. B. & Gallemí, J., 1991. Middle Triassic Holothurians from Northern Spain. *Palaeontology*, 34(1): 49–76.
- [151] Thos i Codina, S., 1904. *Exploración y explotación de los criaderos metalíferos del Valle de Ribas*. Sociedad "Minas y Minerales". Gironés y Henrich, Imprenta de Henrich y Comp. 147 pág., 36 láms, 20 planos.
- [152] Treballs del Museu de Geologia de Barcelona, 2001. Relació dels articles publicats a la revista fins l'any 2001, Índex d'autors. *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 10: 179–184.
- [153] Treballs del Museu de Zoologia, 1995. Publicacions de la Junta de Ciències Naturals i del Museu de Zoologia de Barcelona. Addenda. *Treballs del Museu de Zoologia*, 7: 24 pàg.

- [154] Ullastre, J. & Masriera, A., 1973. Morfogénesis de los oolitos y pisolitos de las cavernas. *Speleon*, 20: 5–61.
- [155] Ullastre, J. & Masriera, A., 1998. Nuevas aportaciones al conocimiento estratigráfico del Paleoceno continental del Pirineo catalán (España). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 7: 95–128.
- [156] Ullastre, J. & Masriera, A., 2004. Pedraforca: estratigrafía y estructura (Pirineo catalán, España). *Treb. Mus. Geol. Barcelona*, 12: 11–52, 2 mapas.
- [157] Via, L., 1975. *Cien años de investigación geológica. (En el centenario del Museo Geológico creado por el Dr. Almera en 1874)*. Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Barcelona. 164 pág.
- [158] Vicente, J., 1988. *La flora fòssil de Montjuïc (Barcelona)*. Societat d'Història Natural. Sèrie Monogràfica, 1: 1–93, 7 làmines. Sta. Coloma de Gramenet.
- [159] Vicente, J., 2002. *Estudi morfològic de la flora cretàica d'Isona (Pallars–Jussà)*. Inst. d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord. Sèrie monogràfica, 2: 1–223. Sta. Coloma de Gramenet.
- [160] Vidal, L. M., 1882. Yacimiento de la Aerinita. *Bol. Com. Mapa Geol. España*, 9: 113–121. Madrid.
- [161] Vidal, L. M., 1898. Compte rendu de l'excursion du 30 septembre au gisement de sel de Cardona. *Bull. Soc. Géol. France*, T XXVI (1899): 725–728. pl. XIII–XIV.
- [162] Vidal, L. M., 1902. Nota sobre la presencia del tramo Kimeridgense en el Montsech (Lérida) y hallazgo de un batracio en sus hiladas. *Mem. Real Acad. Ciencias y Artes de Barcelona*, 4: 263–275.
- [163] Vidal, L. M., 1907. D. Francisco Martorell y Peña. Datos biográficos. A: *Linneo en España. Homenaje a Linneo en su segundo centenario (1707–1907)*: 323–324. Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales, Zaragoza.
- [164] Vidal, L. M., 1992a. Selección de obras sobre el Cretácico de Ll. Marià Vidal. Museu de Geologia de Barcelona (Edició facsímil): 312 pág.
- [165] Vidal, L. M., 1992b. Selección de obras sobre Girona de Ll. Marià Vidal. Museu de Geologia de Barcelona (Edició facsímil): 172 pág.
- [166] Vidal, L. M., 1992c. Selección de obras sobre Lleida de Ll. Marià Vidal. Museu de Geologia de Barcelona (Edició facsímil): 100 pág.
- [167] VV. AA., 1981. Homenatge a Martí Madern (1897–1975). Centre Comarcal de Cultura. Notícia de Cervera i la Segarra, quadern 14: 1–31.
- [168] VV. AA., 2001. *Joan Vicente Castells*. Quadern biogràfic, Santa Coloma de Gramenet. 34 pàg.
- [169] Viñals, J., 1980. La millerita de Bellmunt. *Circular Institut Català de Mineralogia i Gemologia*, 13: 4–6. Barcelona.
- [170] Viohl, G., 1989. Die Plattenkalke der Sierra de Montsech (Katalonien)—eine bedeutsame Fossilagerstätte. *Archaeopteryx*, 7: 13–29. Eichstätt.

A part d'aquesta relació bibliogràfica que fa referència a treballs i articles sobre la història del Museu, les seves activitats, publicacions i també als exemplars figurats a la monografia, és d'interès donar a conèixer l'existència d'un *Arxiu Històric del Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella*, de consulta pública.

A parte de esta relación bibliográfica que hace referencia a trabajos y artículos sobre la historia del Museo, sus actividades, publicaciones y también a los ejemplares que aparecen en la monografía, es de interés dar a conocer la existencia de un *Archivo Histórico del Museo de Ciencias Naturales de la Ciutadella*, de consulta pública.